

Een dure misser

Enkele maanden geleden verscheen bij Stichting Kunstboek een groot, dik en mooi uitgegeven boek met als titel

Dans in Vlaanderen

Etcetera gaf het recensie-exemplaar door aan de Nederlandse danshistorica Eva Van Schaik.

Natuurlijk was het nodig dat de contemporaine dansgeschiedenis in het Vlaamse deel van de wereld te boek werd gesteld. Beter laat dan nooit, moet Stichting Kunstboek gedacht hebben. Al is de internationale reputatie van bijvoorbeeld Maurice Béjart, Jeanne Brabants, Anne Teresa De Keersmaeker, Wim Vandekeybus en Jan Fabre voorlopig wel verzekerd, met al die andere geanonimiseerden is het anders gesteld. Zij hebben zelfs last van die reputatie van de club van vijf.

Waar zijn ze gebleven? Nog even en niemand zou meer de vooroorlogse verrichtingen en dadendrang van doortastende vrouwen als Lea Daan, Isa Voss, Elsa Darciel kunnen verifiëren, bij gebrek aan archivering, documentatie of – nog erger – geïnteresseerde historici en voor de geleiding van hun onderzoek noodzakelijke uitgever. De bakervrouwen aan de wieg van de twintigste-eeuwse Vlaamse toneeldans zouden voorgoed vergeten raken en niemand zou zich nog maar een beeld kunnen vormen van hun spitwerk in een voor dansbeplanting braakliggende bodem. Wie iets van het proces van zijn kunst wil weten, om zijn eigen standpunt of bijdrage daaraan te bepalen, moet zich wel over zijn voorgangers en wegbereders laten informeren. Wil men in of uit de pas? Tegen, op of met de maat der omstandigheden? Dat boek moest er – vroeg of laat – dus van komen. Niet zomaar een boek, maar een kunstboek.

De bevalling heeft lang geduurd, wel drie jaar. Moet die draagtijd als een symptoom worden opgevat? Hoe dan ook, het prijzig uitgevallen, stevig op de toonbank liggende product dat meer voor de koffietafel dan voor de bureauplank lijkt bestemd, is er nu. Eén oog-

opslag maakt duidelijk dat het niet voldoet aan de minimale eisen die aan het streven naar volledigheid en aan verantwoordingsplicht jegens het bronnenmateriaal gesteld moeten worden.

'Dans' in 'Vlaanderen'

Of België nu wel of niet (meer) bestaat, Vlaanderen begint – althans vanuit mijn beperkte perspectief – in Sint-Job-in-'t-Goor en reikt tot aan de Grote Markt in Brussel. In historische zin onderhouden de noordelijke en zuidelijke Lage Landen bij de Zee een frappante haat-liefderelatie, die nog is te herleiden naar die eerste april waarop Alva zijn bril verloor. Weet u het nog, die Unie van Atrecht en Unie van Utrecht? Eeuwen en een *La Muette de Portici* later zijn enkele Noorderburen in het kwalijke vaarwater van de Groot-Nederlandsche Beweging geraakt, onder stuurmanskunst van hun historische grootmeesters Gerretson en Geyl. Onlangs publiceerde Lode Wils daarover een zeer behartenswaardige studie. Kortom, de strijdbijl tussen Leuven en Leiden is nog lang niet begraven. Wat mij betreft: in Vlaanderen wordt met meer boter gekookt, is de taal bloemrijker maar minder *to the point* en ruikt het op onverwachte momenten naar auwel en wierook. Ieder mens zo zijn eigen vooroordelen, die boven principes zijn te verkiezen. Vlamingen scoren hoger in tv-quizen en taaldictes.

Meer problematisch aan de titel van dit

kunstboek is het woordje 'dans'. Dans thuis, dans op het scherm of op de buis, dans op straat, dans in de kerk, dans op school, dans volgens de boekjes, dans in het theater? Gaat het over dans voor mensen of dans met mensen? Zelfs geen ondertitel die mij vertelt dat het de auteurs om dans als te onderscheiden theaterdiscipline gaat en wel in de jaren sinds de Eerste Wereldoorlog. Dus vanaf de tijd dat duizenden Vlamingen naar het Noorden moesten vluchten en er op een allerminst gastvrij onthaal hoefden te rekenen. Ach, het is maar één voorbeeld over een historisch kader dat elke danshistoricus zich moet opleggen. Eeuwenlang was Vlaanderen rijk door haar lakennindustrie. Toen kwam de periode waarin de lakens door hun zuiderburen werden uitgedeeld en door hun noorderburen werden afgenomen.

Hoe zat het met de danskunstige verwerking van die erfenis?

Noodsprong

Dans in Vlaanderen is een zorgvuldig en gemakzuchtig boek. Zorgvuldig door de rijke illustratie en de met veel lucht opgeklopte layout. Een leesbril hoeft er amper bij opgezet. Het oogt heel wat om het pittige prijskaartje waar te maken, maar het historische spitwerk in ander bronnenmateriaal dan de iconografie leverde dertien, door hun oppervlakkigheid uitmunten essays op, die amper een Etcetera-editie zouden halen, laat staan vullen. Zij zijn van wisselvallige kwaliteit en gerangschikt naar zes clusters. Gekozen werd voor auteurs die zich al eerder als spreekbuizen over de hen toegedachte deelonderwerpen hebben geprofileerd. Vooral dat laatste roept direct de vraag op of een monografie niet verstandiger of ge-